

Med siktet inställt på

25 procent av delegaterna i parlamentet ska vara kvinnor

Det är över 30 år sedan kvinnor i Afghanistan hade fullt tillträde till den politiska arenan och många av dem som nu kandiderar i valet i september står inför en rad olika utmaningar.

TEXT & BILD: MALIN LAGER

Enligt den nya grundlagen ska minst 25 procent av delegaterna i parlamentetsvalet vara kvinnor och av de totalt 249 platser i parlamentet är 68 reserverade för kvinnor.

– Jag blev ombedd av mitt folk att bli deras representant i parlamentet. Jag hade inte tänkt att göra det från början, men till slut så gjorde jag det ändå, berättar doktor Fatima Azizi när hon förklarar varför hon kom att kandidera till parlamentsvalet.

En annan kvinnlig kandidat är Razia Shaidi. Razia och Fatima har många likheter: de är båda läkare från Kunduz i norra Afghanistan och de är två av totalt 328 kvinnor som för första gången prövar sina chanser att bli invalda som folkets representater i parlamentet, *Wolesi jirga* (Underhuset). Båda kvinnorna arbetar också som läkare vid Svenska Afghanistankommitténs sjukhus i Kunduz. Detta gör dem både till kolleger och konkurrerande valkandidater.

Hårt arbete inför valet

De flesta kvinnor som kandiderar till valet i september tillhör inte något politiskt parti i grunden utan de driver sina personkampanjer på egen hand och detta gäller även Fatima och Razia. På dagtid arbetar de båda på Kunduz sjukhus. Kvällarna och lediga dagar ägnas åt hårt och intensivt valkampanjarbete.

Utöver sina hektiska arbets-scheman har de även sina respektive familjer och barn att ta hand om.

Fatima bedriver en privatomot-

Analfabetismen är en av många utmaningar inför valet. Symbolen (flaskan) på Fatimas valaffisch är till för de många analfabeter som ska rösta i höst. På detta sätt kan de komma ihåg vad just deras kandidat hade för symbol utan att behöva kunna läsa eller skriva.

tagning på övervåningen i sitt hem och där tar hon emot patienter efter avslutat arbetspass på sjukhuset. Afghanistan-nytt träffar Fatima hemma hos henne en tryckande varm eftermiddag i slutet av augusti. Det sitter redan fem patienter i hennes mottagning och väntar på att få behandling. Valkampanjen finansierar hon med hjälp av pengarna hon tjänar från sin privatklinik. Hon berättar att hon på fredagar brukar åka ut och besöka närliggande byar och prata med byborna.

– Jag har, till skillnad från många andra, inte så mycket pengar att spendera i mitt valkampanjarbete men jag tycker att jag klarar mig bra ändå.

Hennes ögon smalnar en aning när hon förklarar att en del kandidater erbjuder ”gåvor” för att köpa röster.

– De kommer till mig och berättar att en annan kandidat har erbjudit deras by en viss summa pengar för deras röster, sen kommer de till mig och vill veta hur mycket jag erbjuder dem? Jag säger nej! Jag vill ju bli vald för den jag

är och inte efter hur mycket pengar jag erbjuder folk, förklarar hon bestämt.

Problemet med just korruption har även uppmärksammats av valkoordineringsorganet Jemb (Joint Electoral Management Body). De har nyligen fastslagit att valdeltagarnas kampanjbudget inte får överskrida 750 000 Afs (knappt 100 000 kronor) för parlamentskandidaterna och 375 000 Afs för provinsråds-kandidaterna. Hur dessa regler sedan efterlevs är det dock svårare att svara på.

Hemma hos den andra kandidaten, Razia Shaidi, pågår liknande valverksamhet som hemma hos Fatima men i en något större skala. Här finns en val-assistent som välkomnar oss in till hennes kampanjkontor. Där finns tre olika lokaler där hon kan ta emot både män och kvinnor för samtal och bjuda på te och kakor. Vi kommer dit klockan sju på morgonen men trots den tidiga timmen är alla rum fyllda till bristningsgränsen av ditresta byäldstar eller *Arbobs* som kommit för att höra vad hon har att erbjuda just deras by.

parlamentet

Razia skyndar mellan de olika rummen för att hinna växla några ord med alla som kommit för att höra hennes valbudskap, innan det är dags att påbörja arbetspasset på sjukhuset.

Kvinnornas röst i valet

Det framgår tydligt att de båda kvinnorna har en medicinsk bakgrund som påverkar deras hjärtefrågor i valkampanjen – bättre hälsovård.

– Jag har arbetat som läkare i över tio år och jag vet att det afghanska folket behöver bättre sjukvård. Jag vill arbeta för att sänka mödra- och barnadödligheten, berättar Razia.

Men hon understyker även att det inte bara behövs kliniker och sjukvård utan även utbildning till alla barn, både flickor och pojkar.

– Om jag blir vald kommer jag att ta med mig dessa frågor till parlamentet och se till att ge dessa människor en röst, säger Razia.

Men kommer kvinnorna att kunna göra sina röster hörda? Just denna fråga ställer sig nu många politiska experter inför kvinnornas nyinträde på den politiska arenan. Många av de kvinnliga delegaterna har ingen som helst politisk erfarenhet. Kommer de kunna ta plats i det politiska maktspelet och framför allt, är det afghanska folket redo att ge kvinnorna en chans till inflytande och politisk makt eller

går det helt enkelt för snabbt fram?

Fatima förklarar sin syn på det hela:

– Visst är det afghanska folket redo för kvinnliga representanter. Det är inte folket som i så fall är det stora problemet utan i så fall de manliga kandidaterna som är mest negativa till oss kvinnor. Jag tror att vi kvinnor har en bättre chans än många av männen och det breor nog till viss del på att vi står närmare folket, försätter hon.

– Jag har det stöd jag behöver från folket, min man och släkt. Hur ska vi någonsin kunna bli bättre om vi inte

får chansen att träna oss, utbrister hon frågande och ler mot mig.

Framtiden lär ännu en gång få utvisa hur det kommer gå i valet i september. Kommer de kvinnliga kandidaterna få chansen att göra sina röster hörda eller kommer de hindras från att utöva sina politiska rättigheter fullt ut?

– Om jag blir vald så är du välkommen tillbaka. Kanske vet jag lite mer då och kan svara på dina frågor hur det blir efter

valet, säger hon med ett leende innan vi lämnar henne till sina patienter som suttit tålmodigt och väntat i rummet bredvid. ■

Malin Lager började i juni i år som informatör vid kontoret i Kabul, Afghanistan. Läs mer om Malin på sidan 30.

PARLAMENTSVÄL

Den 18 september sker val till de 249 platserna i parlamentets underhus (Wolesi jirga) samt till de 34 provinsråden.

Närmare 6 000 kandidater ställer upp i valen. En stor majoritet kandiderar som individer utan partitillhörighet.

Över 11 miljoner röstberättigade har registrerats varav 44 procent är kvinnor.

328 av 2 707 kandidater till Wolesi jirga är kvinnor. Bland de 3 025 kandidaterna till provinsråden är 247 kvinnor.

Afghanistan är ett bergigt land med bristande infrastruktur. Det gör att logistiken blir en jätteapparat. Totalt ska 26 000 valstationer förses med valsedlar och 135 000 valurnor.